

Національний університет цивільного захисту України

Кафедра управління та організації діяльності
у сфері цивільного захисту

Навчальне видання

МЕЛЬНИЧЕНКО Олександр Анатолійович

**МЕТОДОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Методичні вказівки та завдання

О. А. Мельниченко

**МЕТОДОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Методичні вказівки та завдання

Підписано до друку 05.09.2016. Формат 60 x 84^{1/16}. Гарнітура тип Таймс.
Папір офсетний. Друк різнографія. Умов. друк. арк. 0,36. Тираж 100 прим.

Віддруковано з оригінал-макета у друкарні
ФО-П Леонов Д.С.
61023, м. Харків, вул. Весніна, 12, тел. (057) 717-28-80.

Харків – 2016

Друкується за рішенням
Вченої ради факультету цивільного захисту
НУЦЗУ
Протокол від 29.08.2016 р. № 12.

Рецензент:

А. О. Дегтяр – д.держ.упр., проф., завідувач кафедри менеджменту і адміністрування Харківської державної академії культури;

Н. Є. Муромець – д.е.н., проф., завідувач кафедри туризму Харківського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету.

Мельниченко О. А.

Методологія організації наукових досліджень: методичні вказівки та завдання / О. А. Мельниченко. Харків: ФО-П Леонов Д.С., 2016. 11 с.

Методичні вказівки підготовлено та виконано в повній відповідності до програми навчальної дисципліни "Методологія організації наукових досліджень", який вивчається студентами денної та заочної форм навчання за напрямом підготовки "Публічне управління та адміністрування", "Управління у сфері пожежної безпеки", "Управління у сфері цивільного захисту", "Цивільний захист".

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Магістерська робота: методичні вказівки для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 074 "Публічне управління та адміністрування" / О. А. Мельниченко, С. В. Майстро. Харків: Вид-во НУЦЗУ, 2016. 32 с.
2. Методология и организация научных исследований: курс лекций / Т. Н. Шумилина. Севастополь: Изд-во СевНТУ, 2010. 32 с.
3. Методология та організація наукових досліджень: конспект лекцій / І. М. Рассоха. Харків: Вид-во ХНАМГ, 2011. – 76 с.
4. Наукові дослідження в галузі державного управління: навчальний посібник / авт.-упоряд.: О. Ю. Оболенський, М. К. Орлатий, Ю. П. Сурмін та ін. Київ: Вид-во НАДУ, 2008. 224 с.
5. Основи наукових досліджень: організація наукових досліджень: конспект лекцій / уклад. Н. І. Бурау. Київ: Вид-во НТУУ "КПІ", 2007. 33 с.

© О. А. Мельниченко, 2016

© НУЦЗУ, 2016

40. Державне управління реагуванням на гідрологічні надзвичайні ситуації поверхневих вод.

41. Державне управління реагуванням на надзвичайні ситуації, пов'язані з пожежами в природних екологічних системах.

42. Державне управління реагуванням на медико-біологічні надзвичайні ситуації.

43. Державне управління реагуванням на збройні напади, захоплення й утримування об'єктів державного значення (найважливіших і важливих державних об'єктів) або реальна загроза здійснення таких акцій.

44. Державне управління реагуванням на посягання на життя державного чи громадського діяча.

45. Державне управління реагуванням на напад, замах на життя членів екіпажу повітряного або морського (річкового) судна, викрадення (спроба викрадення), знищення (спроба знищення) такого судна, захоплення заручників з-поміж членів екіпажу чи пасажирів.

46. Державне управління реагуванням на установлення вибухового пристрою у багатолюдному місці, установі (організації, підприємстві), житловому секторі, транспорті.

47. Державне управління реагуванням на надзвичайні ситуації, пов'язані зі зникненням чи викраденням зброї та небезпечних речовин з об'єктів їх зберігання, використання, перероблення або під час транспортування.

48. Державне управління реагуванням на надзвичайні ситуації, пов'язані з нещасними випадками з людьми.

49. Державне управління реагуванням на надзвичайні ситуації воєнного характеру.

50. Державна підтримка створення добровільних пожежних формувань.

ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ

Навчальна дисципліна "Методологія організації наукових досліджень" належить до нормативних дисциплін у системі підготовки магістрів за напрямками "Публічне управління та адміністрування", "Управління у сфері пожежної безпеки", "Управління у сфері цивільного захисту", "Цивільний захист".

Мета: формування у студентів системи спеціальних знань про методологію наукових досліджень, а також навичок їх використання при виконанні кваліфікаційних робіт.

Завдання:

- одержати знання з методології наукових досліджень та навички їх використання при виконанні кваліфікаційних робіт;
- навчитися критично аналізувати попередні та визначати перспективні напрями наукових досліджень;
- здобути навички виступу на комунікативних заходах, написання наукових робіт тощо.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сутність, аспекти та етапи наукових досліджень;
- специфіку різних методів наукових досліджень;
- особливості магістерських робіт, дисертацій та наукових публікацій;
- джерела отримання інформації про комунікативні заходи та фахові видання;

вміти:

- враховувати вимоги до наукових досліджень;
- застосовувати методи наукових досліджень;
- обрати напрям дослідження та конкретизувати його тему;
- обґрунтувати актуальність досліджуваної проблематики;
- сформулювати об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження;
- висунути гіпотезу наукового дослідження;
- узагальнити напрацювання вітчизняної та світової науки за досліджуваною проблематикою;

- оцінити стан досліджуваної проблеми;
- розробити концептуальні підходи до вирішення досліджуваної проблеми;
- сформулювати висновки та положення пунктів наукової новизни;
- оформити кваліфікаційну роботу та дисертацію;
 - доопрацювати науковий продукт;
- оцінити наукову та практичну цінність результатів наукових досліджень;

володіти навичками: продукт;

- оцінити наукову та практичну
- виступу на комунікативних заходах;
- написання тез, статей та кваліфікаційних робіт.
- підготовки рекомендацій за результатами наукового дослідження для подальшого їх впровадження.

Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

- поточний – усні та письмові опитування впродовж семінарських занять, репрезентація результатів роботи в малих групах (≤ 30 балів);
- додатковий – написання і захист творчої роботи (≤ 30 балів);
- кінцевий – модульний контроль (≤ 40 балів).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Національна шкала	Шкала ECTS	Рейтингова оцінка, бали
5 – відмінно	A – відмінно	90 – 100
4 – добре	B – дуже добре	84 – 89
	C – добре	75 – 83
3 – задовільно	D – задовільно	68 – 74
	E – достатньо	60 – 67
2 – незадовільно	FX – незадовільно (<i>можливість повторного складання</i>)	35 – 59
не допущений	F – незадовільно (<i>потрібне повторне вивчення навчальної дисципліни</i>)	1 – 34

22. Структурні підрозділи Департаменту цивільного захисту обласної державної адміністрації.
23. Місце Національного університету цивільного захисту України у сфері цивільного захисту.
24. Управління профілактикою надзвичайних ситуацій.
25. Державне управління реагуванням на аварії чи катастрофи на транспорті.
26. Державне управління реагуванням на пожежі та вибухи.
27. Державне управління реагуванням на аварії з викиданням (загрозою викидання) небезпечних хімічних речовин, корисних копалин на інших об'єктах (окрім аварій на транспорті).
28. Державне управління реагуванням на наявність у навколишньому середовищі шкідливих (забруднювальних) і радіоактивних речовин понад граничнодопустиму концентрацію.
29. Державне управління реагуванням на аварії з викиданням (загрозою викидання) радіаційних речовин (крім аварій на транспорті).
30. Державне управління реагуванням на раптове руйнування будівель і споруд.
31. Державне управління реагуванням на аварії в електроенергетичних системах.
32. Державне управління реагуванням на аварії у системах життєзабезпечення.
33. Державне управління реагуванням на аварії систем телекомунікацій.
34. Державне управління реагуванням на аварії на очисних спорудах.
35. Державне управління реагуванням на гідродинамічні аварії.
36. Державне управління реагуванням на аварії у системах нафтогазового промислового комплексу.
37. Державне управління реагуванням на геологічні надзвичайні ситуації.
38. Державне управління реагуванням на метеорологічні надзвичайні ситуації.
39. Державне управління реагуванням на гідрологічні морські надзвичайні ситуації.

2. Суб'єкти державного управління реагуванням на надзвичайні ситуації.
3. Об'єкти державного управління реагуванням на надзвичайні ситуації.
4. Принципи та функції державного управління реагуванням на надзвичайні ситуації.
5. Мета, цілі та завдання державного управління реагуванням на надзвичайні ситуації.
6. Повноваження Президента України у сфері цивільного захисту.
7. Повноваження Ради національної безпеки і оборони України у сфері цивільного захисту.
8. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері цивільного захисту.
9. Повноваження Верховної Ради України у сфері цивільного захисту.
10. Історія розвитку Державної служби України з надзвичайних ситуацій.
11. Структурні підрозділи ДСНС України.
12. Функціональні зв'язки ДСНС України.
13. Організація діяльності ДСНС України та її структурних підрозділів.
14. Взаємодія підрозділів ДСНС України з органами місцевого самоврядування.
15. Обґрунтування дислокації і функцій структурних підрозділів ДСНС України.
16. Управління матеріально-технічним забезпеченням структурних підрозділів ДСНС України.
17. Управління кадровим забезпеченням структурних підрозділів ДСНС України.
18. Управління інформаційним забезпеченням структурних підрозділів ДСНС України.
19. Управління взаємодією територіальної та функціональних підсистем цивільного захисту на рівні міста (району, області).
20. Проблеми розвитку ДСНС України.
21. Напрями та засоби розвитку ДСНС України.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

- 1.1. Наукове дослідження як вид наукової діяльності.
- 1.2. Методологія наукового дослідження.

Тема 2. ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

- 2.1. Вибір напрямку та конкретизація теми дослідження, обґрунтування її актуальності. Висунення гіпотези, формулювання об'єкта та предмета, мети та завдань дослідження. Вибір методів дослідження.
- 2.2. Визначення кількості та якості ресурсів, необхідних для проведення наукового дослідження. Пошук і залучення необхідних ресурсів.
- 2.3. Узагальнення теоретичної бази за досліджуваною проблематикою та аналіз її стану та розробка концептуальних підходів до вирішення досліджуваної проблеми.
- 2.4. Формулювання висновків і положень наукової новизни.

Тема 3. ОФОРМЛЕННЯ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

- 3.1. Оприлюднення результатів наукових досліджень.
- 3.2. Наповнення та оформлення магістерських робіт і дисертацій.

Тема 4. ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

- 4.1. Підготовка рекомендацій за результатами наукового дослідження для подальшого їх впровадження.
- 4.2. Оцінювання наукової та практичної цінності результатів дослідження.
- 4.3. Доопрацювання наукового продукту.

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

1. Теоретичні засади наукових досліджень.
2. Узгодження теми, об'єкта, предмета та мети дослідження.
3. Ресурсне забезпечення наукових досліджень.
4. Узагальнення теоретичної бази за досліджуваною проблематикою. Аналіз стану досліджуваної проблеми.

5. Формулювання висновків і положень наукової новизни. Розробка концептуальних підходів до вирішення досліджуваної проблеми.
6. Наповнення та оформлення класифікаційних робіт.
7. Підготовка тез, наукових статей, монографій.
8. Участь у наукових комунікативних заходах.
9. Підготовка рекомендацій за результатами наукового дослідження для подальшого їх впровадження.
10. Оцінювання наукової та практичної цінності результатів дослідження.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної роботи слухача навчального, навчально-дослідницького чи проектно-конструкторського характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу і завершується складанням підсумкового екзамену чи заліку.

Мета ІНДЗ – самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи.

ІНДЗ – це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять, охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Структура ІНДЗ:

- вступ – зазначається тема, мета та завдання роботи та основні її положення;
- теоретичне обґрунтування, виклад базових теоретичних положень, законів, принципів, алгоритмів тощо, на основі яких виконується завдання;
- вказуються і коротко характеризуються методи роботи при виконанні практичних, розрахункових та інших видів робіт;
- основні результати роботи та їх обговорення – подаються статистичні або якісні результати роботи, схеми, малюнки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз тощо;

- висновки;
- список використаних джерел.

Етапи виконання ІНДЗ:

1. Вибір об'єкта дослідження.
2. Постановка задачі дослідження.
3. Опис та оцінка досягнутих результатів.
4. Оцінка значущості параметрів та їх взаємозв'язку.
5. Вибір джерел інформації та організація роботи з ними.
6. Збір й аналіз інформації.
7. Оформлення творчої роботи.

Вимоги до оформлення творчої роботи

Текст творчої роботи потрібно друкувати або писати з одного боку паперу білого аркуша формату А4 (210 x 297 мм), додержуючись таких розмірів берегів: верхній та нижній – 20 мм, лівий – 30 мм, правий – 10 мм. На одній сторінці повинно бути 30 рядків тексту. Шрифт Times New Roman, кегль 14, з відстанню між рядками 24 пункти. Усі сторінки (починаючи зі вступу) нумеруються послідовно арабськими цифрами. Список використаних джерел подається в алфавітному порядку. Посилання на бібліографію позначаються відповідними цифрами у квадратних дужках.

Порядок подання та захист ІНДЗ:

1. Звіт про виконання ІНДЗ подається у вигляді реферату з титульною сторінкою стандартного зразка і внутрішнім наповненням із зазначенням усіх позицій змісту завдання (за об'ємом до 10 арк.).
2. ІНДЗ подається викладачу, який читає лекційний курс з даної дисципліни та приймає залік, не пізніше ніж за 2 тижні до заліку.
3. Захист ІНДЗ відбувається на одному із семінарських занять, де студент репрезентує основні результати дослідження (до 5 хв.) та відповідає на питання за даною проблематикою.
4. Оцінка за ІНДЗ є обов'язковим компонентом іспитової оцінки і враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Тематика ІНДЗ:

1. Механізми державного управління реагуванням на надзвичайні ситуації.